

Bedankt voor het downloaden van dit artikel. De artikelen uit de (online)tijdschriften van Uitgeverij Boom zijn auteursrechtelijk beschermd. U kunt er natuurlijk uit citeren (voorzien van een bronvermelding) maar voor reproductie in welke vorm dan ook moet toestemming aan de uitgever worden gevraagd.

Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

info@boomamsterdam.nl
www.boomuitgeversamsterdam.nl

VOORWOORD

Systeemtherapie, dit degelijke maar misschien een beetje saaie vak-tijdschrift, gaat mee in de vaart der volkeren. Het toenemend belang van internet voor informatie en interactie inspireert ook *Systeemtherapie* tot nieuwe digitale diensten aan de lezers. *Systeemtherapie* beschikt met ingang van dit nummer over een digitaal lezersforum. Op dit forum, waar u terecht komt als u inlogt op het ledengedeelte van de website van de NVRG (www.nvrg.nl), kunnen lezers reageren op publicaties in het tijdschrift en op elkaar. Daarnaast wordt een reeds bestaande digitale dienst uitgebreid. Was op de website van de uitgever al langer het hoofdartikel in elektronische vorm toegankelijk voor leden, binnenkort komt eenmaal per jaar de volledige inhoud van een aflevering digitaal beschikbaar (www.uitgeverijboom.nl). Ook komt er een archief met de complete inhoud van de jaargangen sinds 2005.

De opening van het lezersforum is versneld tot stand gekomen door dat de interactieve opzet van het eerste artikel van dit nummer daar min of meer om vroeg. Als kinderen worden aangemeld wier gescheiden ouders in een bittere strijd zijn verwickeld, lopen niet alleen de kinderen maar ook de therapeuten risico. Geschrokken door een paar incidenten verdiepten *De Tempe en Caljé* zich in de ingewikkelde materie van wetgeving op het gebied van patiëntenrechten en ouderlijk gezag, en de consequenties daarvan voor het therapeutisch handelen in potentiële conflictsituaties. Zij vatten de relevante wetsregels samen en leggen de lezers een aantal prikkelende gevalsbeschrijvingen voor, om een discussie op gang te brengen die de stof moet leveren voor een vervolgartikel over dit onderwerp. Het lezersforum op de website is een ideale plek voor uw reacties. Maar u mag ook gewoon ouderwets mailen naar het correspondentieadres dat bij het artikel vermeld staat. Wij hopen dat er veel loskomt.

Hoewel psychotherapie en ook systeemtherapie grotendeels een *talking cure* blijven, verschijnen er gelukkig regelmatig artikelen over non-verbale middelen. *De Weerd, Toering* en *Neeleman* nemen ons mee naar De Keerkring in Beilen, waar beeldende therapie een integraal onderdeel uitmaakt van een klinisch programma voor echtparen met hardnekkige psychiatrische en relatieproblemen. Cliënten zien er – net als andere mensen – vaak tegenop om met beeldende opdrachten aan de slag te gaan, maar het voorkomt oeverloze discussies en brengt veel teweeg. De auteurs beschrijven het programma zo gedetailleerd dat het hopelijk tot navolging leidt.

De dood waart rond onder de internationale kopstukken en medegrondleggers van de systeembenadering. Na het in memoriam voor Nagy in het vorige nummer volgt in dit nummer een herdenking van Watzlawick, door *Alfons Vansteenwegen*. De revolutionaire fase van de systeembenadering begint steeds verder achter ons te liggen; het tijdperk van de charismatische goeroes, de opwindende nieuwe visies, de absolutistische pretenties, de felle onderlinge rivaliteiten tussen de stromingen. Systeemtherapie is gewoon een vak geworden – zij het een mooi vak.

Klinken er allerwegen klachten over de marginalisatie van dit vak in de huidige geestelijke gezondheidszorg, *Mieke Hartgers* klaagde niet maar kreeg het gedaan om als behandelaar direct met het zorgkantoor te onderhandelen over de positie van de systeemtherapie. En met succes. In *De Praktijk* vertelt ze over deze moedige en bemoedigende onderneming.

Het belang van sociale steun voor cliënten en gezinnen is een *hot issue*. In *Onderzoek gesignaleerd* beschrijft *Blankstein* een recent promotieonderzoek naar de uitwisseling van praktische en emotionele steun tussen partners van wie er een multiple sclerosis heeft. Bij zo'n ziekte wordt de praktische steun veel minder wederzijds, maar de emotionele steun blijkt opmerkelijk wederkerig. Blankstein verwondert zich erover dat de sociaalpsychologische promovenda nauwelijks verwijst naar theorie of publicaties op dit terrein uit de systeembenadering.

De rubriek *Congressen* bevat drie verslagen, de studiedag van Omer over demonisering, de eerste presentatie van het Collectief van Transculturele Therapeuten en een overigens heel serieuze studiedag met de grappige titel 'Hoe overleef ik gezinstherapie'.

In de rubriek *Boeken* vindt u recensies over transculturele psychiatrie, over partnerrelatietherapie, over de manier waarop de Amerikaanse Dorothy Becvar gezinstherapie bedrijft en over de toepassing van het oplossingsgerichte model op werkproblemen.

Jolanthe de Tempe